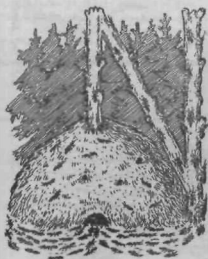

Razbojnik v gozdu

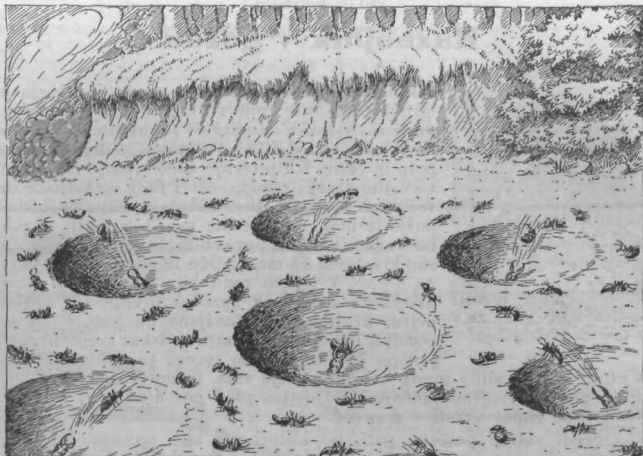

a sončen parobek jelovega gozda so si rjave mravlje nanosile kopičast kup igel, iveri, peska, prsti in listja. Čudovito so si uredile svoje domovanje, mravljišče, v katero vodijo mnoga pota in ceste. Ko jutranje sonce posije in ogreje s svojimi žarki zemljo, oživi tudi mravljišče in vse okoli njega. Celi roji mravelj zapuščajo stanovanje in urno hité na svojih visokih nogah po vsakodnevnih opravilih. Pravkar je odšla stoglava četa iz mravljišča in zavila po peščini na desno. V lepem redu hite po izhojeni stezi druga za drugo in spretno preplezajo vsako oviro, ki jim je zastavljena na poti. Četa se pomika izredno hitro naprej. Iskat gredo hrane: pot pa je dolga in do večera se morajo vrniti.

Četudi se jim silno mudi, vendar zavije vsak trenutek katera s poti in pograbi s svojimi močnimi čeljustmi zdaj gosenico zdaj ličinko, na kar se zopet uvrsti v sprevod.

Sredi velike peščene poti, po kateri roj hiti, opazimo lijakom podobne jamice. Vsaka je 3-4 cm globoka. Ob robovih do 15 cm širokih lijakov pa leži mnogo mrtvih mravelj. Videti je, da se mravlje oprezno umikajo lijakom, kot bi slutile, da jim grozi iz njih nevarnost, morda celo smrt. Vse naokrog očividno dokazuje, da se na teh mestih gode strašne žaloigre. Ves prostor je podoben bojišču, kjer se je ravnokar končal hud boj, krvav boj na življenje in smrt. Vse naokrog so mrtveci razmesarjeni, brez glave, nog, trupla. In te številne jame. Ali so jih izkopale bombe, ki so jih zmetali drzni letalci iz zračnih višin na sovražnika?

Glej, pravkar se lijaku bliža mravlja. Radovednost jo žene k jami. Komaj je obstala, nič hudega sluteč, ob robu lijaka, že ji je zmanjkalo tal pod nogami, zdrknila je po peščini v jamico ter se skotalila prav na dno. V tistem trenutku jo je zgrabila z močnimi kleščami strašna pošast, skrita v pesku. Uboga mravlja je zastoj cepetala z nožicami in se obupno branila. A le za hipec je trajal boj in že je v pesku zakopana pošast potegnila žrtev v globino. Čez trenutek pa je vrgla hudoba izpito trupelce zopet iz jame med druge nesrečne tovarišice, ki so ležale vse vprek okoli lijaka. Kaj se neki tu dogaja? Prav za prav ni opaziti ničesar. Na dnu jamice ne vidiš drugega, ko na široko razprte klešče, ki samo čakajo, kdaj se bodo spet sklenile in zgrabile novo žrtev. Saj tudi ni treba dolgo čakati. K lijaku zopet pricaplja radovedna mravlja. Zapustila je družbo tovarišic, ki so hitele po peščeni cesti, zavila nekoliko v stran in že se bliža pošastnemu lijaku, jami-smrti. Ali jo je zvalil k jami smrtni klic nesrečne tovarišice? Zdaj je prav na robu. Zvedavo se ozira naokoli. A ne dolgo. Tudi ona izgine v trenutku v globočino. Tokrat pa razbojnikove klešče niso dobro zgrabile. Mravlja se obupno brani in res se srečno iztrga pošasti. Zdaj brzi po peščini in upa, da bo odnesla zdravo kožo iz nesrečne jame. Globoko se ji vdirajo tanke nožice v pesek, ko hiti proti vrhu. Drobna sipa sa valí na glavo razbojniku,

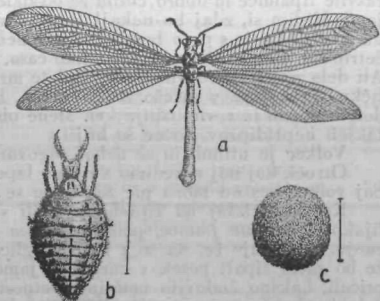

ki čepi skrit na dnu in si ne upa na dan. Še hipec in živalca bo rešena. Že je na robu lijaka. V tistem trenutku pa se jama grozno potrese in drobni pesek začne drčati v sredino lijaka. Bum! Skrivnostni razbojnik uporablja zdaj grozovito tajno orožje, da se zemlja tresi. Bum! Že spet bombardira ubogo živalco s peskom. Curki peska padajo zdaj na to zdaj na drugo stran lijaka. Skriti sovražnik hoče na vsak način zasuti žrtev s peskom. Vsa jama se giblje, lijak se posipa in pesek poteza živalco vedno globlje v prepad. Uboga mravlja, izgubljena si! Skrivnostni razbojnik ne odneha z bombardiranjem. Pravijo, da kdor pade v to zakleto jamo, se ne reši nikdar več. Strašno, grozno!

Zdaj nam je teh grdih razbojniških navad kar zadosti. Zahrbtnega roparja moramo dobiti v pest. Z roko zgrabimo v pesek. Ahá, tu si, krvoločnež, ki tako neusmiljeno mrcvariš nedolžne žrtve! Le čakaj, nepridiprav! Kaj? Potuhpil se je. Padel je na hrbet in negibno obležal. Navidezna smrt. Ne bo ti nič pomagalo, potuhnjenec! Predobro poznamo tebe in tvojo zahrbtnost. Zdaj nam ne uideš! Glej ga no, še gane se ne! Kajpada, pustili te bomo, da boš še naprej ropal in moril uboge mravlje. No, ali se boš ganil? Le čakaj! Pihnemo krepko vanj od strani. Viš ga, kako hitro se je zganil in zavedel. Kljub svoji neokretnosti in zavaljenosti se je vrgel na noge in skušal pobegniti ter se skriti v pesek. Torej piha ne prenaša razbojnik; dobro, da to vemo. Nič ti ne pomaga, zdaj ostaneš tu, da te najprej zaslišimo, kot zasliši sodnik roparja, ki ga priženejo orožniki vklenjenega predenj. Predvsem nam natanko opiši vse svoje nesrečno življenje! Dodobra te hočemo poznati. Kako ti je ime, od kod si se vzel in kaj vse počenjaš?

»Ime mi je volkec.«

Volkec? Lažeš! Volkca dobro poznamo. Še zdaleč mu nisi podoben. Volkec leta po zraku in je sličen kačjemu pastirju. Tudi ne mrevari in ropa kot ti, grdoba, ampak je povsem nedolžna živalca. Ima dva para enako dolgih, rjavo pegastih, prozornih mrežastih kril in do tri cm dolg tanek zadek. Ti pa si zavaljen in brez kril. Ne boš nas preslepil, ne! Le kar pravo svoje ime nam povej!

»Pa sem le volkec in nič drugega. Prav za prav sem,

če že hočete vedeti, njegova ličinka. Dokler ne dorastem in se zabubim, živim v pesku. Ko pa prilezem iz hube ali zapredka, letam po zraku in sem zelo podoben kačjemu pastirju. Z njim sem tudi v daljnem sorodstvu, v katerem kolenu pa še sam ne vem. Jaz spadam k tako zvanim mrežokrilcem, kamor prištevate gospodje naravoslovci tudi enodnevnic, t. j. tiste nesrečne revice, ki žive le nekoliko ur in že morajo zapustiti to solzno dolino, ter termite ali bele mravlje, ki jih pa v teh krajih ni, ampak žive samo v toplih pokrajinah ob ekvatorju.«

Dovolj, dovolj! Ne govori nam toliko o svojih sorodnikih, raje nam povej kaj več o sebi. To nas predvsem zanima. Volkec praviš da si. Mi bi te najraje imenovali mravljinčni razbojnik, da veš, ker prežiš na mravlje in jim piješ kri. Ti zavaluh, grdi!

»Nikar me, gospoda, ne žalite, saj nisem sam kriv, da imam zavaljen in kosmat trup. Res da sem neokreten in hodim samo ritensko. Če bi mi ljubi Bogec ne dal teh značilnih posebnosti, ki jih druge živali nimajo, ne bi mogel niti živeti.«

Že dobro, že dobro! Zdaj nam pa povej, od kod si se vzel?«

»Če že hočete prav vse vedeti, pa vam povem. Izvalil sem se iz jajčeca, ki ga je samica položila v pesek. Bilo nas je 5 bratcev. Ko nas je polagala v pesek, nas je vseh pet skupaj prilepila, da bi se ne porazgubili. Iz jajčec smo se izlegli že v nekoliko dneh. Takrat smo bili samo po nekaj milimetrov dolgi. Poiskali smo si peščino in si izkopal jamice.«

Poznamo te vaše smrtne jame. In tam ste se na dnu zabarikadirali v pesek ter potem napadali uboge mravlje, vi malopridneži!

»Kaj smo pa hoteli. Živeti je treba, drugače bi poginili od lakote.«

Zdaj nam pa še odkrito povej, kako si izkoplješ jamo!

»Čisto preprosto. V pesek se zarijem, pa se ritensko v krogu na dnu sprehajam. Kadar se mi zvali na glavo dovolj peska, ga sunkoma vržem iz jame, pa ne z lopato, ker je nimam, ampak s posebnim orodjem, ki ga sestavljajo moje močne čeljusti in glava. Ker so moje vratne mišice tudi zelo močne, kaj lahko izgrebem na ta način jamo. V eni uri je napravljena. Nato se še sam popolnoma zagrebem v pesek na dnu in čakam...«

Na žrtve. Seveda. Razbojnik grdi! Nadaljuj!

»Ko pade v jamo mravlja ali muha, jo zgrabim s svojimi močnimi čeljustmi. Četudi je ne vidim, jo pa brž začutim. Imam namreč zelo

razvite tipalnice in dobro čutim že od daleč vsako živalco, ki se bliža jami. Mislim si, zdaj bo nekaj! Pripravim bombe peska in jo vržem na žival. Ako je s prvo bombo ne zadensem, vržem drugo, nato tretjo, četrto itd. Bombardiram žival toliko časa, dokler mi ne pade v klešče. Ali dela pajek morda drugače? Splete mrežo, sam pa ždi skrit v kotičku. Komaj se v mrežo zaleti muha, bliskovito priteče na svojih dolgih nogah in revici izpije kri. Mene obsojate, njega ne, pa je prav takšen nepridiprav, če ne še hujši.

Volkec je utihnil in se nehal zagovarjati.

Otroci, kaj naj naredimo z njim? Izpustimo ga, naj gre svojo pot. Saj volkec res ne more nič za to, če se hrani z drugimi živalcami.

Ko boste kdaj na izprehodu našli v suhem in drobnem pesku lijakom podobne jamice, poiščite volkca in ga prisilite k bombardiranju. Zadostuje že, da se z borovo iglico dotaknete roba lijaka in že bo začel sipati pesek v curkih iz jame. Sami se boste lahko prepričali, kakšno čudovito moč in spretnost kaže volkec pri tem delu. Z lahkoto vrže iz jame celo kamenčke, ki so večji od njega. Ako pa spustite v jamico težji kamen ali kaj podobnega, česar ne bi mogel volkec izvreči, zapusti jamico in si izgrebe drugo. Tudi vlage ne prenaša. Razumljivo, saj bi v mokrem pesku ali trdi zemlji ne mogel napraviti jame in tudi ne sipati zemlje na okrog. Ako opazite v maju in do srede junija, pa tudi pozneje tja proti jeseni, takšno jamico, ki pa je popolnoma prazna, odstranite previdno pesek na dnu in našli boste par centimetrov globoko kot češnjo veliko trdno peščeno kroglo. Buba je. V njej leži volčkova ličinka 2-3 tedne. Čez nadaljnji teden se iz bube izkobaca pravi volkec, ki je podoben kačjemu pastirju in leta naokrog.

Če pa hočete od blizu opazovati svojevrstno življenje volkčevo, vzemite precej veliko škatlo ter nanosite vanjo 6-8 cm visoko popolnoma suhega in najdrobnejšega peska. Poiščite eno ali dve volkčevi ličinki ter ju denite v škatlo. Videli boste, kako spretno ustvarja živalca lijake in bombardira s peskom okrog sebe. Lahko boste tudi opazovali, kako napada druge manjše živalce ter jih ugonablja. V hrano mu dajte muhe in mravlje. Nikar pa ga ne krmite preveč. Pri obilnem krmljenju se volkci ulenijo in ne bombardirajo več tako korajžno. Od srede septembra dalje volkci ne delajo več jamic. Zato postavite škatlo z živalco v nezakurjeno sobo. Šele proti koncu marca naslednjega leta pridejo živalce iz svojih skrivališč in začno spet delati jamice. Zakopani v pesek čakajo kot razbojniki na nove žrtve, ki se približajo jamam smrti.

